

1 | Dudek ze schwytanym świerszczem polnym w dziobie.

Świerszcz polny odgrywa znaczącą rolę w diecie dudka w Puszczy Zgorzeleckiej (stanowisko nr 35, 14 VI 2021 r.)

Common Hoopoe with a captured field cricket in its beak. The field cricket plays a significant role in the diet of the Hoopoe in the Zgorzelec Forest (site 35, 14 June 2021)
fot./photo by Waldemar Bena

Dudki odżywiają się owadami. Szczególnie chętnie poszukują turkuci podjadków, pędraków chrabąszczy *Melolontha melolontha*, świerszczy, szarańczaków, larw motyli, pajków i innych bezkręgowców żyjących w glebie, jak dżdżownic i ślimaków. Mogą też polować na gady, np. jaszczurki (o długości do 16 cm) i żaby (Maumary i in. 2007). Turkuci podjadek, ze względu na dużą zawartość tłuszczów, należy do owadów bardzo pożywnych i najbardziej kalorycznych. Spalony w bombie kalorymetrycznej osobnik miał 8,52 kJ/g biomasy, co jest wartością niezwykle wysoką (P. Profus, R. Czuchnowski - niepubl.)

W latach 1994–2023 na obszarze Górnych Łużyc (1500 km²) w południowo-zachodniej Polsce wykryto 40 stanowisk dudka *Upupa epops*. W latach 2005–2014 w środkowej części Borów Dolnośląskich wykryto 14–15 par lęgowych, a w całym tym kompleksie leśnym (1720 km²) liczebność oceniono na co najmniej 80–90 par lęgowych. Jeszcze w latach 70. i 80. XX wieku w polskiej części Górnych Łużyc dudek gniazdował bardzo nielicznie. Współcześnie głównym obszarem występowania gatunku jest północna, mocno zalesiona część regionu (Puszcza Zgorzelecko-Osiecznicka). W południowej, wyżynnej części Górnych Łużyc (Pogórze Izerskie) zarejestrowano tylko pojedyncze pary lęgowe. Górnołużycka populacja dudka zasiedla przede wszystkim nizinne odcinki dolin rzecznych (Kwisa, Nysa Łużycka, Czerna Wielka i Mała), które charakteryzują się znaczną mozaikowością krajobrazu. Zachowały się tu stosunkowo duże powierzchnie terenów otwartych – łąk kośnych i, coraz rzadszych w krajobrazie regionu, pastwisk. Ponadto ważnym biotopem gatunku są nieużytkowane poligony wojskowe z rozległymi wrzosowiskami, pasami przeciwpożarowymi i wydmami. W ostatnich latach zaobserwowano wnikanie dudka w głąb lasu. Gatunkowi wyraźnie sprzyja dotychczasowy sposób prowadzenia gospodarki leśnej (obecność licznych zrębów zupełnych). W trakcie badań ustalono, że na obszarze Górnych Łużyc dietę dudka stanowią głównie świerszcze polne *Gryllus campestris*, guniaki czerwczyki *Amphimallon solstitiale* i turkucie podjadki *Gryllotalpa gryllotalpa*.

Słowa kluczowe: Górne Łużyce, Bory Dolnośląskie, liczba par, optymalne siedlisko, skład pokarmu.